

Raadsvoorstel

afdeling
Maatschappelijk beleid

steller
B.A. Wapstra- van Damme

gouda
16 juli 2019

dossiernummer
3138

telefoon
0182-588261

onderwerp
Uitgangspunten beleidskader sociaal domein

Gevraagd besluit

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad van de gemeente Gouda voor te besluiten tot:

1. het hanteren van de volgende uitgangspunten voor het op te stellen beleidskader sociaal domein:
 - a. Het op te stellen beleidskader omvat de beleidsmatige uitgangspunten voor de beleidsterreinen in programma 4 van de begroting;
 - b. Het beleidskader bouwt voort op de ambitie en maatschappelijke doelen uit het beleidskader 'Iedereen doet mee'. Op basis van de opgedane ervaringen en uitvoeringspraktijk zullen verbeteringen worden doorgevoerd en nieuwe inzichten worden vertaald naar nieuw beleid;
 - c. Deze verbeteringen en nieuwe inzichten zijn onder meer gericht op de volgende thema's:
 - i. Een inclusieve en ondersteunende dagelijkse leefomgeving voor hen die kwetsbaar zijn;
 - ii. Preventie van problematiek om (zwaardere) problematiek te voorkomen;
 - iii. Een eenduidige en integrale toegang tot zorg en ondersteuning;
 - iv. Samenwerking in de keten, ook buiten het sociaal domein;
 - v. Kwaliteit van zorg en ondersteuning;
 - d. Het beleidskader draagt bij aan een duurzaam financieel gezond sociaal domein;
 - e. De inhoudelijke beleidsdoelen zijn leidend bij samenwerking met andere gemeenten in de regio.

Toelichting

1 Nadere uitleg op gevraagd besluit

Inmiddels is vier jaar ervaring opgedaan met de decentralisaties in het sociaal domein. De tijd is rijp om op basis van de Goudse ervaringen en de (landelijke) ontwikkelingen de koers voor de komende jaren te bepalen. Daarbij wordt voortgebouwd op de hoofdlijnen uit het coalitieakkoord. Met het integrale beleidskader voor het sociaal domein kan de raad meer specifiek sturing geven aan de ambitie voor de komende jaren en de nieuwe accenten bepalen die in Gouda nodig zijn in het sociaal domein.

Het college wil voordat een nadere uitwerking maakt wordt de raad vragen om uitgangspunten voor het beleidskader vast te stellen. Deze uitgangspunten hebben betrekking op de ambities en doelstellingen in het sociaal domein en de thema's die nadere aandacht vragen. Deze uitgangspunten vormen vervolgens

de basis voor het beleidskader sociaal domein voor de periode 2020-2023. In het beleidskader wordt nader uitgewerkt wat nodig is om de ambities en doelstellingen te bereiken.

2 Argumenten

2.1 Benoemen van uitgangspunten brengt de raad in positie

Door het vaststellen van uitgangspunten voor het beleidskader kan de raad vooraf sturing geven aan de richting waarin het college het beleidskader uit gaat werken. Dit is van belang omdat het sociaal domein breed en omvangrijk is, van groot belang voor het welzijn van de inwoners is en een belangrijk deel van de Goudse begroting vormt (€ 116 miljoen). De voorgestelde uitgangspunten geven nadere kleuring aan de uitspraken in het coalitieakkoord.

2.1a Eén beleidskader voor het sociaal domein zorgt voor integraliteit

In programma 4 zijn de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), Jeugdwet, Participatiewet, de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening en de Wet publieke gezondheid (Wpg) de belangrijkste wettelijke kaders. Door voor alle thema's in het sociaal domein toe te werken naar één beleidskader kunnen we het perspectief van de inwoner echt centraal stellen in het sociaal domein. Beleid en begroting zijn daarmee beide ontsloten en sluiten beter op elkaar aan. Beleid dat onlangs is vastgesteld wordt waar mogelijk verankerd in het nieuwe kader. Daarnaast wordt vanuit het sociaal domein de verbinding met andere thema's, zoals veiligheid en leefbaarheid, wonen, onderwijs, economie, de omgevingsvisie en de toekomstvisie.

2.1b De ambities en doelstellingen zijn nog onverminderd van kracht

De ambitie in het huidige beleidskader 'Iedereen doet mee' is als volgt: *De ambitie van Gouda is een succesvolle transitie en transformatie in het sociaal domein, waarbij we eigen kracht stimuleren, voorwaarden scheppen voor participatie en een vangnet bieden voor wie dat nodig heeft.*

De doelstellingen in het huidige beleidskader 'Iedereen doet mee' zijn:

1. Kinderen en jongeren groeien gezond en veilig op en krijgen de kans zich te ontwikkelen;
2. Iedereen die kan werken, werkt naar vermogen of is actief voor de samenleving;
3. Ouderen en mensen met een beperking zijn zo lang mogelijk zelfredzaam en participeren in de samenleving;
4. Mensen nemen in eerste instantie verantwoordelijkheid voor hun situatie en dragen zo veel mogelijk bij aan de oplossing van hun problemen en die van anderen;
5. Inwoners vinden hulp en ondersteuning dichtbij, in de buurt;
6. Voor wie dat nodig heeft is een veilig vangnet beschikbaar.

Het college staat nog achter de hiervoor genoemde ambitie en doelen van het huidige beleidsplan. Het is in de afgelopen periode duidelijk geworden dat de implementatie van de nieuwe taken en ambities een grote opgave is, waaraan op dit moment nog volop gewerkt wordt. Niet voor niets is reeds bij vaststelling van het beleidskader 'Iedereen doet mee' gesteld dat de beoogde transformatie zeker zo'n tien jaar zal duren. De periode om de effecten van het beleid goed te kunnen meten is nog te kort. Uit de praktijk is gebleken dat het op een aantal thema's wenselijk is verbeteringen door te voeren, nieuwe inzichten uit de lokale praktijk en landelijke onderzoeken te verwerken en in te spelen op externe ontwikkelingen. Daarnaast loopt er op dit moment een evaluatie van de inkoop en een heroriëntatie op de inrichting van het sociaal team, welke betrokken worden bij het opstellen van het nieuwe beleidskader. In het beleidskader zal het college op de genoemde thema's met concrete voorstellen komen.

2.1c Verbeteringen en nieuwe inzichten zijn onder meer gericht op de volgende thema's :

i. Een inclusieve en ondersteunende dagelijkse leefomgeving voor hen die kwetsbaar zijn

Door te werken aan een samenleving waarin iedereen mee kan doen en te investeren in algemene voorzieningen die eenvoudig en voor iedereen toegankelijk zijn, wordt bevorderd dat ook kwetsbare groepen zelfstandig kunnen (blijven) wonen en mee doen en voorkomen we uitsluiting van mensen en doelgroepen. Uit de ervaringen met de ingezette transformatie naar 'gewoon thuis wonen' van jeugdigen en psychisch kwetsbaren (ambulantisering beschermd

wonen) en het programma 'Langer thuis wonen voor ouderen' blijkt dat investeringen en mogelijk andere inzet van middelen nodig zijn om deze beweging te versterken en de dagelijkse leefomgeving zo in te richten dat mensen die 'gewoon thuis' wonen voldoende ondersteunend worden en geen drempels ervaren om mee te doen

ii. Preventie van problematiek om (zwaardere) problematiek te voorkomen

Het doel van preventie is het voorkomen van problematiek, of het voorkomen van verergering. Dit is van belang omdat hoe zwaarder de problematiek, hoe minder kwaliteit van leven en hoe groter en complexer de ondersteuningsvraag vaak wordt. Door preventie zetten we in op een gezondere Goudse samenleving op de langere termijn.

De effectiviteit van preventieve inzet is moeilijk te meten. Dit komt doordat er sprake is van langdurige processen, maar ook doordat niet bekend is wat er gebeurt zonder de preventieve inzet. Het college is van mening dat inzet op preventie desalniettemin van belang is voor de Goudse inwoners. Hierbij kan nu gebruik gemaakt worden van ervaringsgegevens om te bezien waar de grootste problematiek zit en waar preventieve maatregelen dus het meest nodig zijn en effect kunnen sorteren. Hierbij wordt de samenwerking met zorgverzekeraars en zorgaanbieders (uitvoerders van anders gefinancierde zorg) gezocht. Het inzetten op preventie vraagt een investering en mogelijke verschuiving van middelen.

iii. Een eenduidige en integrale toegang tot zorg en ondersteuning

Het doel is dat inwoners de ondersteuning krijgen die past bij de problematiek, welke soms eenvoudig is en soms complex met problemen op diverse levensterreinen. Daarbij streven we ernaar dat de dienstverlening hierop aansluit en naast efficiënt ook snel en toegankelijk is, zodat mensen niet het gevoel hebben dat zij in een woud aan (soms tegenstrijdige regels) zijn beland. De ervaring is dat de huidige organisatorische inrichting van uitvoerende afdelingen rondom wettelijke taken hier nog onvoldoende op aansluit. Bovendien is uit de uitvoeringspraktijk gebleken dat aan het model van toegang tot zorg en ondersteuning via het sociaal team en via de gemeente duidelijkere sturing nodig is. In het nieuw beleidskader kunnen integrale uitgangspunten voor dienstverlening in het sociaal domein opgenomen worden en kan opnieuw bepaald worden welk takenpakket voor de sociaal teams het meest passend is bij de ambitie van een eenduidige en integrale toegang. De ervaringen met de huidige dienstverlening van de sociaal teams wordt daarbij meegewogen.

iv. Samenwerking in de keten, ook buiten het sociaal domein

De gemeente is niet de enige actor in en rond het zorgdomein. Het college wil investeren in de relatie met andere 'schakels in de keten', onder meer vanwege de raakvlakken met de Wet Langdurige Zorg (Wlz) en de Zorgverzekeringswet (Zvw). Dit met het oog op preventie, het verkorten van wachttijden en om nieuwe concepten te ontwikkelen die aansluiten op de behoefte aan zorg en ondersteuning nu en in de toekomst. Dit mede in relatie tot de ontwikkelingen in het kader van langer thuis wonen en de toenemende vergrijzing.

Het is van belang dat Gouda werkt aan een duurzaam stelsel voor zorg- en ondersteuning en herstel van het gewone leven. Hierbij spelen kosten, maar ook de beschikbaarheid van voldoende arbeidskracht een rol. Dit vraagt inzet op preventie, innovatie in de uitvoering van zorg en begeleiding, samenwerking met andere financiers in de zorg en een andere perceptie op gezondheid.

v. Kwaliteit van zorg en ondersteuning

Kwetsbare inwoners moeten kunnen rekenen op zorg en ondersteuning van voldoende kwaliteit. Dat wil zeggen dat de ondersteuning veilig, doeltreffend, doelmatig en cliëntgericht is. De ervaring van de afgelopen jaren is dat dit niet altijd vanzelf goed gaat en er ook zorgaanbieders zijn die niet het belang van de cliënt voorop hebben staan. Dit vraagt om meer toezicht en sturing vanuit de gemeente. In het nieuwe beleidskader wordt verkend welke aandachtspunten op dit gebied nodig zijn. En welke gevolgen dit kan hebben voor bijvoorbeeld de inkoop van maatwerkvoorzieningen vanaf 2023.

2.1d Het beleidskader draagt bij aan een duurzaam financieel gezond sociaal domein

Er wordt toegewerkt naar een balans tussen het niveau van zorg- en dienstverlening en de beschikbare budgetten. Juist vanwege financieel oogpunt acht het college het van belang om voort te borduren op de ingezette koers en geen grote wijzigingen in het 'systeem' te gaan doen.

2.1e De inhoudelijke beleidsdoelen zijn leidend bij regionale samenwerking

In het sociaal domein wordt veel samengewerkt met andere gemeenten, in wisselende samenstellingen en vanuit verschillende opdrachten (soms vrijblijvend, soms opgelegd door het Rijk). De vormgeving en invulling van de samenwerking zal het college vooral door de inhoud laten bepalen. Afhankelijk daarvan wordt per thema gekeken naar de best passende wijze van samenwerking. Dit betreft zowel vorm en intensiteit van de samenwerking als de rol van Gouda.

3 Kanttekeningen

3.1 Eén beleidskader is van invloed op sturingsrol van de raad

In het beleidskader komen de uitgangspunten en globale beleidslijnen die de gemeente Gouda nastreeft in het sociaal domein. Daarmee fungeert het beleidskader als overkoepelend en samenhangend kader voor alle thema's die vallen onder het sociaal domein. De raad krijgt hiermee een meer nadrukkelijk kader stellende rol op hoofdlijnen. Waar nodig wordt het beleid op onderdelen verder uitgewerkt in nota's of verordeningen, welke separaat naar de raad gaan.

3.2 Er is samenhang tussen de planning van dit beleidstraject en de planning van diverse programma's in het sociaal domein

De programma's rond de vernieuwing van de sociale dienst en de integrale uitvoeringsorganisatie hebben kaders van de raad nodig voor de voortgang. Een eventueel verlengd traject voor het beleidskader kan vertragend werken op de voortgang in deze programma's.

4 Juridische- / financiële gevolgen

4.1 Juridische gevolgen

De beleidsruimte die het Rijk de raad toebedeeld heeft is per wet verschillend. Daarom zal na het vaststellen van het nieuwe beleidskader op een aantal beleidsonderdelen nadere besluitvorming worden voorbereid voor de raad. Daarbij zal het college deze voorstellen doen passend binnen het vastgestelde integrale beleidskader sociaal domein.

4.2 Financiële gevolgen

Het beleidskader sociaal domein werkt binnen de financiële kaders van de programmabegroting. De wijze van sturing op de toekomstige uitgaven en investeringen in het sociaal domein, kan onderdeel uitmaken van het nieuwe beleidskader.

5 Personele- / organisatorische gevolgen / duurzaamheid / positie mensen met een beperking

Aan de nu voor liggende besluiten zijn geen directe gevolgen verbonden voor personeel, organisatie of duurzaamheid.

De voorgestelde kaders beogen de positie van mensen met een beperking te verbeteren en vormen een van de belangrijke elementen van het nieuwe beleidskader.

6 Communicatie / interactiviteit

Bij de totstandkoming van deze nota betreft het college de GASD naast de formele adviesperiode al in een vroegtijdig stadium, zodat er tijd is om advisering te voeden met de geluiden uit de stad op de door de GASD ontwikkelde manier van consulteren. De betrokkenheid van de inwoners, cliënten, (professionele en vrijwilligers)organisaties, werkgevers en werkgeversorganisaties is de dagelijkse beleidspraktijk die binnen de diverse uit te werken thema's en programma's vorm krijgt.

Daarnaast wil het college de gemeenteraad betrekken door in het najaar een of meer verdiepende kennissessies te organiseren. In deze sessie(s) met de raad kan informatie gedeeld worden, verkend worden of de genoemde thema's (i tot en met v) compleet zijn en kunnen dilemma's verkend worden.

Naar verwachting zal het beleidskader in het eerste kwartaal van 2020 ter advisering aan de GASD worden voorgelegd en vervolgens na verwerking van het advies in het tweede kwartaal 2020 aan de gemeenteraad.

Planning

<i>Wat</i>	<i>Wie</i>	<i>Wanneer</i>
Besluitvorming uitgangspunten beleidskader sociaal domein	Raad	2 oktober 2019
Beleidsvorming	Ambtelijk	Oktober - december 2019
Verdiepende sessie(s) raad <i>(indien gewenst)</i>	Raad	Oktober/ november 2019
Besluitvorming college	College	December 2019 - januari 2020
Adviesperiode GASD	GASD	Januari 2019 – maart 2020
Beleidskader aanbieden ter besluitvorming	Raad	Mei 2020